Országgyűlési bizottság ülése

Az országgyűlés külügyi bizottsága hétfőn — Komócsin Zoltán elnöklésével — ülést tartott a Parlament Gobelin-termében. Napirendjén szerepelt a Külügyminisztérium 1969. évi költségvetés-tervezetének tárgyalása. Az ülésen Kállai Gyula, az országgyűlés elnöke és Péter János külügyminiszter is részt vett.

A tárca jövő évi költségvetésének tervezett előirányzatairól Bojti János külügyminiszter-helyettes tájékoztatta a képviselőket, majd a bizottság megvitatta az előterjesztett költségvetési javaslatot. Felszólalt Kállai Gyula és Péter János, továbbá Kelen Béla, Tausz János országgyűlési képviselők és dr. Császár Ferenc, a Pénzügyminisztérium főosztályvezetője. Észrevételeikre Bojti János válaszolt.

A bizottság a külügyi tárca 1969. évi költségvetési tervezetét, valamint a miniszterhelyettes szóbeli indoklását elfogadta, s egyhangúlag úgy határozott, hogy a javaslatot az országgyűlés legközelebbi ülésszakán is elfogadásra ajánlja.

Kispiac Újszegeden

Mióta évről évre nő a lakosság száma Újszegeden, az ottaniak közül egyre többen sürgetik az I. kerületi tanácsot, hogy könnyítsen valahogy a bevásárlási gondokon. Igaz, ott a szép nagy, általában jól ellátott ÁBC-áruház, de az a többi kis üzlettel együtt is kevés már. Olvasóink, levelezőink szerkesztőségünkbe is sok életrevaló javaslatot juttattak el mostanábabn egy állandó értékesítési „kispiac" létrehozására. S most, hogy kilátásban van a híd rekonstrukciójának mielőbbi megkezdése, ezzel együtt a Szegedre való közlekedés romlása, különösen időszerű a sokak kérésének teljesítése.

Az I. kerületi tanács vezetői mindezeket figyelembe vették és a területi adottságok számbavétele után — a ládagyár vezetőivel történt egyetértő tárgyalás alapján — döntöttek, hogy „bevásárlási alcentrumot" szerveznek a jelenleg a ládagyár által használt terület egy részén. Az óvodától a ládagyárig — a meglevő kerítés lebontásával, s egy beljebb felépítendő kerítéssel — mintegy 600 négyzetméter alapterületet nyernek, amelyen 10—12 pavilon elhelyezhető. Ezekben zöldséget, gyümölcsöt, tejet, tejterméket, tojást, baromfit lehet majd árusítani, s így ezekért a cikkekért nem kell átjönni a Szent István térre vagy a Marx térre. A kerületi tanács leburkoltatja a területet, vízvezetékkel, közvilágítással látja el, s az arra vállalkozó kereskedelmi szerveknek — az általuk igényelt terület mértékének megfelelő költséghozzájárulás ellenében — használatra adja. Az első jelentkező, a MÉK máris két pavilon felépítését vállalta, de különböző termelőszövetkeztek, kereskedelmi vállalatok is részt kívánnak venni az újszegedi kispiac árusítói között. Az érdekelteket a napokban hívják össze és akkor határozzák el véglegesen, melyik értékesítők építenek a téren pavilont.

Az elképzelések szerint az életrevaló ötlet, az újszegedieknek nagyon fontos bevásárlási eladósor már a tavaszra megvalósul. S akkor minden bizonnyal arról is írhatunk majd, hogy nem csupán az utazgatással, hanem a kialakítandó árakkal is megtakarítást ér el a Tisza túlsó felén beszerzésre induló háziasszony.

K. J.

Napirenden a földtörvény gyakorlati végrehajtása

A felülvizsgálat Csongrád megyében is befejeződött

A földtörvény végrehajtásának jelenlegi helyzetéről és a további feladatokról tartott tájékoztatót tegnap, hétfőn délután dr. Gál Gyula, a Csongrád megyei Földhivatal vezetője. Bevezetőjében elmondta, hogy a hivatal apparátusa 1967-től kezdve az új földtörvény végrehajtásának érdekében dolgozik, amelynek az a célja, hogy létrejöjjön a termelőszövetkezetek birtokában levő földek használati és tulajdonjogi egysége, s ugyanakkor a földek körül kialakult évtizedes problémák végére is pontot tegyenek.

Közel 100 ezer hold föld

Érdekesek az országos adatok is: mintegy 1,2 millió családot érint a mostani rendezés. A szakemberek 3250 gazdaság 9,6 millió hold földjét vizsgálták felül az elmúlt időszakban. Eredmény: kereken 2 millió hold kerül a tsz-ek tulajdonába, amelynek ellenértékeként körülbelül 2 milliárd forintot fizetnek ki a tulajdonosoknak a következő öt esztendőben. A holdankénti átlagár nem nagyobb a föld ötévi haszonbérleti díjánál.

Csongrád megyében is befejeződött a felülvizsgálat. Megyénkben 464 077 hold földet vizsgáltak felül, csupán a termelőszövetkezeti csoportok használatában levő földterület maradt későbbi időre. Ez a felülvizsgálat 143 730 tulajdonos ingatlanát érintette, s 51 872 tsz-en kívül álló embert érint közvetlenül, akik 1969. január elsejétől kezdve megkapják a rendezésről szóló határozatot is. Szegeden és a megyében 91 702 katasztrális hold föld kerül a tsz-ek tulajdonába, amelyért több mint 100 millió forintot fizetnek a volt tulajdonosoknak.

A tsz-ek tulajdonába kerülő föld a megye művelés alatt álló területének majdnem 20 százaléka. Legtöbb embert általában a városokban és a városokhoz közeli községekben érint az új földtörvény. Szegeden és a szegedi járásban például 16 580 családot, mivel ennyi a tsz-eken kívül álló, de földtulajdonnal rendelkező ember.

Hol vannak a tulajdonosok?

A végrehajtást előkészítő bizottságok munkájuk során igen sok nehézséggel küzködtek. A telekkönyvek sok helyütt elmaradott állapotban voltak, hét községben például még az 1959-es változásokat sem vezették át a könyvekben. Lassította és nehezítette az előkészítő munkát a sok hagyatéki és örökösödési ügy, amelyek még nincsenek tisztázva: a megyében 8448 ilyen ügy van, s ez több mint 22 ezer hold föld tulajdonviszonyát befolyásolja.

Sok tsz-ben is hiányosak voltak az adatok. Jellemző erre, hogy éppen a bizottság bogozta ki 5605 személynek a haszonélvezeti jogát. A falvak belterületeinek és zártkertjeinek a térképanyaga eléggé elmaradott és hiányos volt. S még egy: sok az ismeretlen földtulajdonos, 6190 főnek nem tudnak a kilétéről. Ilyen esetben eseti gondnok kijelölése a célszerű, illetve „közszemlére" tétellel keresik majd a jogos tulajdonosokat.

Kiket érint?

Alapelv, hogy akik a termelőszövetkezetekben dolgoznak, azoknak a tulajdonát nem érinti, aki viszont elment a faluból, a szövetkezetből, és nem is akar oda visszatérni, vagyis kívülálló lett annak a tulajdonában levő föld menjen át a közösség, a tsz tulajdonába. Ezzel kapcsolatban voltak olyan híresztelések, hogy majd a következő lépés a tsz-tagokat fogja érinteni. Ez nem igaz és nem is indokolt, de ha a tsz-tag felajánlja földjét, el kell fogadni, meg kell vásárolni.

A kormányzat humánusan cselekszik, hogy a helyben lakó idős embereknek, arra rászoruló családoknak, akiknek eddig is volt a használatukban, tulajdonukban föld, továbbra is lehetőséget adnak bizonyos földterület használatára. A kérelmezők zöme egyébként falusi kisember, akiknek az a darabka föld a létfenntartási lehetőséget biztosítja, illetve ahhoz járul hozzá. A mentesítési kérelmek benyújtásának határideje egyébként igen közel van: 1968. december 31., melynek elmulasztása jogvesztő hatállyal bír.

A pártoló tagok

A megyében 7734 pártoló tag ingatlana kerül megváltásra. Közülük 5962-en helyben laknak, 584-en a szomszédos községben, míg 918-an távolabbi helységben. A volt pártoló tagok annakidején sokat segítettek, hogy a falu szocialista átalakulása megtörténjék, ezért is méltányos, hogy a párt- és a kormány gondoskodik igényük kielégítéséről, s biztosít számukra földhasználatot. Fontos persze megjegyezni, hogy ez a támogatás nem földtulajdont, hanem földhasználatot tesz lehetővé.

Kiknél lehetséges ez? Ilyen feltételek vannak: a kívülállónak minden földje a tsz tulajdonába kerüljön és a mentesítés lehetősége ne álljon fenn, vagyis földnélküli legyen az illető, Csak olyan személy kaphat, aki 1967-ben is kapott a tsz-től földet használatra. A hatvanhetes esztendő a kiinduló év. Továbbá feltétel, hogy a leendő földhasználó állandó jelleggel helybeli lakos legyen, esetleg a szomszédos község lakója. S végül, ha a személyes, szociális körülményei is indokolják a földhasználatot számára. Az előbbi feltételeknek együttesen kell meglenniük, hogy valaki földet kapjon használatra.

Mekkora földterület és hol?

A jogszabály kimondja, hogy 200 négyszögöltől 1 katasztrális holdig terjedhet a földterület nagysága, de nem lehet nagyobb annál sem, mint amekkorát 1967-ben használtak. Milyen földet használhatnak fel erre a célra a községekben? Egy bizonyos, hogy művelhető szántóföldnek kell lenni és lehetőleg közel a faluhoz.

Sokféle-fajta lehetőség adódhat: a községi tanács kezelésében levő belterület, zártkert, a tsz tulajdonában levő belterület és zártkert, a tanács kezelésében levő külterületi rész. Sajnos ezekből a lehetőségekből van a legkevesebb a megyében. Valószínű, hogy a tsz-ek használatában levő állami földek a legalkalmasabbak, vagy ahol ez sincsen, ott a tsz közös földjéből kell visszatartani.

Hol legyen? A közös tábla szélén, egy vagy több darabban. Ez a földterület, — mivel az állam biztosítja ezt a földhasználatot — a község, illetve az állam tulajdonába kerül mindaddig, amíg a jogosult személy használata érvényes rá. Utána természetesen visszakerül a tsz tulajdonába, használatába. A státusza is zártkerti lesz, ami azt jelenti, hogy nem szabad évente cserélni, hanem állandó jelleggel azt kell kiadni.

Birtokbavétel: május elsejéig

Ennek az igen komoly feladatnak a végrehajtása elsősorban a községi tanácsokra hárul. Vigyázniuk kell arra, hogy egyetlen jogos igényt se utasítsanak vissza, de egyetlen jogtalant se elégítsenek ki. A földhasználatért egyébként aranykoronánként 10 forint bérleti díjat és a földadót kell fizetni a használóknak. A földhasználatot éppen úgy kérni kell december 31-ig, mint a mentesítést. Erre az időre a tsz-ek is elkészítik az 1967-es állapotnak megfelelő kimutatást, hogy akkor kik használtak és mekkora földterületet.

A községi tanácsok végrehajtó bizottságai kötelesek március 15-ig elbírálni a kérelmeket és a földterületet május elsejéig birtokba adni. E munkához pontos segítséget nyújt a most megjelent 45-ös kormányrendelet.

MEGBARÁTKOZTAK

Az olajbányászok évekkel ezelőtt váratlanul jelentek meg, közvetlen kapcsolatuk az itteni emberekkel jobbára valamilyen károkozással kezdődött. Széles nyomot hasítottak a tsz-ek zöldellő tábláiba, a sárgáló kukoricába, vagy éppen a búzatábla közepén állították fel fúrótornyaikat. Az ilyen találkozások kétfajta következményekkel járhatnak: alakulhatnak jól és rosszul.

Természetes, jobb, ha az utóbbi történik. Nem is tudom, melyik fél számlájára írni, de tény, hogy Algyőn és Tápén, az érdekelt helyeken örömkeltően alakul a barátság az olajosok és a tsz-parasztok között. Írtunk az első olajmunkás—paraszt találkozóról, s az ott megszövegezett együttműködés azóta hétköznapi valósággá vált. Amit akkor írásba foglaltak a kölcsönös segítségnyújtásra, az elmúlt hónapokban, hetekben megvalósult. Jártam az algyői Rákóczi Termelőszövetkezetben, amelyik az Alföldön először kezdeményezte az olajosokkal a szövetséget. Beszéltem az elnökkel, agronómussal, állatorvossal. Elmondták, hogy már náluk dolgozik a kőolajtermelő vállalattól kedvezményesen vásárolt két tehergépkocsi, s az új szomszédok segítségével útépítéshez láttak. De ennél is fontosabb, hogy a termelőszövetkezet lehetőséget kap a kísérő földgáz hasznosítására. Az elnök megállapította: „Számunkra nagyon jó, hogy majd gázzal fűthetjük a készülő gazdasági épületeinket."

A hétköznapok eseményeiben sok más példa bizonyítja: a tsz-gazdák és olajmunkások valóban őszintén kívánják a barátságot. Hol a tsz, hol pedig egy olajvállalati traktor segítette ki egymást, az éppen kéznél levő szerelő igyekezett postamunkával gyorsítani a tsz vagy a vállalat munkáját; megnyugtatóan intéződnek azok az ügyek, amelyek máskülönben szinte szülik a pereket.

A Kőolajfúrási Vállalat szegedi üzeme különösen a tápéi Tiszatáj és a szegedi Felszabadulás Tsz területein dolgozik nagy erőkkel. Eleddig több száz holdon okozott zöldkárt, mert utat épített, csöveket fektetett le stb. Mégis — pedig években számlálják ezt az állapotot — egyszer sem volt szükség bírósági igazságtételre, arra, hogy a tsz-ek törvénynyel kényszerítsék ki a kártérítést. Maga a vállalat, illetve az Országos Kőolaj és Gázipari Tröszt igyekezett a lehetőségekhez mérten időben és megnyugtatóan rendezni az ilyen ügyeket.

A teljes igazsághoz még valami hozzátartozik. Esetleg mégis bíróságnak kell most végszót mondani egy régóta húzódó purparlékban. A téma rendkívül érdekes, olyannyira, hogy az országban eddig aligha volt rá precedens. Arról van szó, hogy az eltemetett csővezetékek, berendezések fölött több évre alaposan legyengül a talaj, nem nevel jó termést. A károsultak természetesen igyekeznek elégtételt szerezni, és maga az olajtermelő vállalat is igyekszik a kárt jóvátennni. De nincs módszer, amelynek a segítségével megállapíthatnák a fizetendő összeget. Bizonyítandó a vállalat jószándéka: most mezőgazdasági kutatóintézetet kért föl arra, hogy megoldja ezt a feladatot.

Négy évvel ezelőtt a fúrásokról, s a „jövevényekről" nem volt valami jó vélemény. A parasztok csak a tiport vetéseket látták, s az olajbányászokat „betolakodóknak" tartották. Előfordult, hogy a tanya ajtaján kopogtató bányászra rászították a kutyát — vagy jobbik esetben — orra előtt becsapták az ajtót. Ma nem hallani ilyenről, s egyre jobban felismerik, az olajbányászok munkája közérdekű, a nemzeti vagyont gyarapítja. Néhány napja az egyik fiatal fúrómesternél friss, párolgó kenyeret láttam. Kérdeztem, honnan szerezte, hiszen a legközelebbi pékség, vagy üzlet messze van munkahelyétől. A fúrómester a közeli tanyára mutatott, az udvaron szorgoskodó öregasszonyra, aki a kenyeret sütötte.

A megszületett barátság értékes számunkra, s érdemes megbecsülni, tovább erősíteni.

M. I.

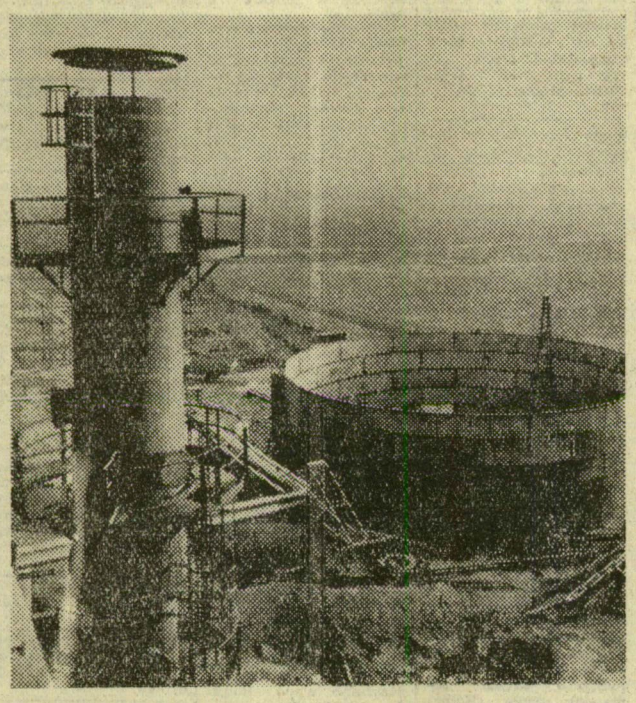

MTI foto — Mező Sándor felvétele

OXIGÉNGYÁR ÉPÜL. A Dunai Vasműben szovjet tervdokumentáció alapján új oxigéngyárat építenek. A tervek szerint az új dunaújvárosi üzem óránként 5000 köbméter 95 százalékos tisztaságú oxigén előállítására lesz alkalmas. Képünkön: épül a hatalmas oxigéntartály

Az év végi bérfizetési napok

Tekintettel a karácsonyi és újévi ünnepekre, a Magyar Nemzeti Bank a SZOT-tal egyetértésben szabályozta a decemberi és januári bérfizetési napokat.

A december 21-én, 22-én és 23-án esedékes béreket december 20-án, a 24-i és 25-i béreket 21-én, a 26-i és 27-i béreket 22-én, a 29-én járó béreket pedig 28-án kell kifizetni. A december 30-án, 31-én és január 1-én esedékes béreket december 29-én fizetik.

A rendelkezés nem érinti az állami és szövetkezeti építőipar részfizetési napját, amely változatlanul december 22-e.